

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

27. Vtrum ex matrimonio valido dissoluantur sponsalia? Et an dissoluto matrimonio, teneatur qui ita contraxit, priora sponsalia implere? Ex p. 3. tract. 4. res. 208. aliàs 209. ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

etatum, quam illam in uxorem ducere. Sed totum hoc accidit in casu nostro, ergo, &c. Nota vero, quod quando Iudex desistere debet à conditione ob scandali timorem, vt est in casu nostro, non est necesse, vt ad iudicium sibi constet, sed sufficienti circumstantiæ extraiudiciali. Ita contra Ledesma docet Pax Jordanus in Var. Elucubr. Tom. 1. l. 3. tit. 7. num. 203; Sanchez de Matr. to. 1. l. 1. cap. 20. n. 6. cum aliis.

11. Dicendum est itaque ex omnibus superius dictis, sponsalia posteriora, de quibus loquimur, esse obseruanda; & sponsum habere iustam causam à prioribus resiliendi, & ideo non posse cogi, nec excommunicari.

12. Primò, quia priora sponsalia fuerunt contracta cum impedimento dirimente, & absque conditione, si Papa dispensauerit, & licet postea fuerit obtrata dispensatio, tamen non fuit iterum renouatus consensus.

13. Secundo, quia posteriora sponsalia coniuncta fuerunt cum copula, ac ingens, & irreparabile damnum mulier pateretur, si priora firma remanerent.

14. Tertio, quia post prima sponsalia contracta, grauius diffidia, & capitales inimicitiae ortæ sunt inter sponfos, ergo, &c.

RESOL. XXVI.

An si post sponsalia cum prima, sequantur sponsalia cum secunda una cum copula, dissoluantur prima? Et quid, quando femina secunda, que cognita est, & violata sub spe coniugij, notabile damnum pateretur? Et notatur, quod quando ex aliquo casu cessant prima sponsalia, an seruanda sint secunda? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 209. alias 210.

Sup. hoc in Ref. prateriti signanter à §. Deinde.

§. 1. Non dissolui putat Sanchez tom. 1. lib. 1. disp. 49. num. 5. nisi secunda femina que cognita est, & violata sub spe coniugij, notabile damnum pateretur; tunc enim posset iudex obligare ad contrahendum cum secunda. Ratio vero, quare in dicto casu non dissoluantur sponsalia, hæc est, ait Sanchez, quia iniuria illata posteriori non aufert ius suum priori.

2. Sed in tali casu dissolui sponsalia ex parte vtriusque, & cogendum esse ad ducendum secundam tenet Basilius Pontius de matrim. lib. 12. cap. 14. n. 4. quia quando duo contendunt, vnus de lucro acquirendo, alter de damno vitando, huic potius fauendum est, quam primo. Sed secunda femina damnum patitur, & id agit, vt damnum euitet, prior vero vt lucrum acquirat. Ergo huic que damnum passa est, fauendum potius, quam alteri, que nullum, vel leue patitur. Ad argumentum Sanchez respondetur, posteriorem iniuriam, & traditionem præualere priori promissioni, est enim fortius vinculum, & strictior obligatio resarciendi iniuriam, quam vinculum primæ promissionis, & ideo præualet, et si posterior. Hæc Pontius aduersus Sanchez. Sed vtraque opinio est probabilis, & cum Sanchez consentit nouissime Villalob. in sum. to. 1. tract. 12. diff. 12. num. 12. cum Pontio vero tenet Rebellius lib. 4. quest. 8. sect. 8. num. 56. Coninch de Sacram. disput. 22. dub. 4. concl. 4. & ego.

Quoad hoc in Ref. seq. lege doctrinam §. 2. à fin. 4.

3. Notandum est etiam hic obiter, quod quando ex aliquo casu cessant priora sponsalia, an seruanda sint secunda, dissentiunt Doctores, affirmat Couarruias part. 1. de matrim. cap. 4. §. 1. n. 10. & Rebellius lib. 4. q. 8. sect. 8. concl. 1. & alij, sed negant Sanchez lib. 1.

disp. 55. n. 6. Coninch de Sacram. disp. 22. dub. 6. concl. 8. & Pontius ubi supra, n. 2. quibus ego adhareo, quia si nulla fuit prior obligatio, non est quod conualescat.

RESOL. XXVII.

Virum ex matrimonio, valido dissoluantur sponsalia? Et an dissoluto matrimonio, teneatur, qui ita contraxit priora sponsalia implere? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 208. alias 209.

§. 1. Certum est dissolui quoad eum, qui non contraxit matrimonium, difficultas est quoad eum qui contraxit. Pater Sanch. de matrim. tom. 1. lib. 1. disp. 48. n. 3. affirmat in tali casu omnino dissolui, vt nulla prorsus maneat obligatio; ex cap. 1. de sponsa duorum, cap. sent. c. si inter cap. veniens, cap. is qui fidem, de sponsalibus.

2. Sed negatiuam sententiam sustinet Basilius Pontius de matrim. lib. 12. cap. 15. num. 4. vbi docet obligationem sponsalium in casu, quo alter expectet, non extinguui, sed suspendi, ita vt eo matrimonio dissoluto, teneatur priora sponsalia implere, quia obligatio nata ex sponsalibus in tali casu, non extinguui iure positiuo, nam in canonibus allegatis à Sanchez, tantum dicitur eum, qui post sponsalia contrahit matrimonium cum aliqua, debere manere cum illa. An vero extingatur omnino obligatio sponsalium, non diffinitur, solumque indicatur illum ea de causa non posse cum prima contrahere, quia iam impossibile est, contracto coniugio cum secunda. Neque etiam extinguitur talis obligatio ex ipsa rei natura, quia quando priori vinculo superuenit aliud fortius diuersæ rationis, vel aliud impedimentum, quo minus primum impleatur, non extinguitur, sed suspenditur. Vt cum quis votum Religionis emisit, & postea contraxit coniugium, & consummavit, non extinguitur voti obligatio, sed dissoluto matrimonio tenetur Religionem ingredi. Hæc Pontius aduersus Sanchez, cuius tamen opinio his non obstantibus non caret probabilitate, quam nouissime sequitur Villalobos in sum. tom. 1. tract. 12. diff. 12. num. 11.

Quoad hoc lege §. vlt. Ref. prateriti.

RESOL. XXVIII.

An adstrictus sponsalibus iuratis, si postea emitat Religionis votum, possit adhuc contrahere matrimonium animo ingrediendi Religionem ante consummationem?

Et an si votum Religionis ante sponsalia emisit, & feminam desponsati sub fide data de matrimonio, teneatur illam ducere, omisso voto?

En an sponsus, qui post sponsalia votum castitatis emisit, committat aliquam culpam? Ex part. 9. tract. 7. & Misc. 2. Ref. 76. alias 75.

§. 1. Negatiue respondet, & peccare mortaliter ex Sanch. & Guttierrez docet Castr. Pal. to. 5. disp. 1. punct. 16. n. 8. eò quod sic contrahens manifestissimo periculo se obicere censetur; quod illicitum est, nisi aliqua causa graui excusetur; qualis esset, si alia via non tibi pateat aditus securus Religionem ingrediendi; vel honori feminae, aut proli bono consuli non possit.

Sup. hoc infra lege doctrinam Ref. sol. 15. §.

2. Verum non peccare mortaliter, imò esse illicitum ex Caiet. Ledesma, & Rodriguez docet Texeda in Theolog. moral. tom. 2. lib. 4. tract. 1. num. 237. Quia, qui voto Religionis adstrictus matrimonium contrahit,

Sup. hoc figuranter ibidem.